

Kotimaisten koirarotujen vuosi

100-vuotiaan Suomen juhluvuotena, Kennelliitto kunnioittaa kotimaisia koirarotuja ”Kotimaiset rodut kansallisaartenamme” -hankkeella. Hankkeen tavoitteena on tutustuttaa suomalaiset kotimaisiin koirarotuihin sekä kiittää niiden kasvattajia hyvin tehdystä työstä. Kennelliitto aloittaa myös toimenpiteet sopivien koirien valitsemiseksi geenipankkiin Kansallisen eläingenivaraohjelman toteuttamiseksi.

TEKSTI: Heidi Karjalainen, Suomen Kennelliitto

KUVA: Suomen Kennelliitto/Hannu Huttu

Käyttöominaisuudet kantavat yhä

Kotimaiset rodut alkoivat muotoutua nykyisiksi 1800-luvun lopulla ja 1900-luvun alussa, vaikkakin koirilla metsästäminen sekä niiden hyödyntäminen paimennustehtävissä oli suomalaisille ja saamelaisille tuttua huomattavasti varhemminkin. Kansalliskoiraamme suomenpystykorvaa käytetään edelleen metsäkanalintujen sekä pienpetojen metsästyksessä, mutta tavatonta ei ole kuulla 'pikinokan' haukkuvan hirvimetsälläkin.

Karhujen ja hirvien metsästyksen kotoisista roduista käytetään yleisimmin karjalankarhukoiraa. Lapinporokoiria ja suomenlapinkoiria työskentelee yhä poronhoitoalueilla paimennustehtävissä. Suomenlapinkoira on tosin valloittanut sydämiä enenevässä määrin myös seurakoirana. Suomenajokoiran menestyminen jäniksen ja ketun metsästyksessä perustuu hyviin käyttöominaisuuksiin Suomen talvisissa olosuhteissa. Kotimaisten ro-

tujen geenivaroihin luetaan mukaan myös pohjanpystykorvan suomalainen kanta. Rotua käytetään nykyisin metsäkanalintujen ja pienpetojen metsästyksen.

Terveysominaisuuksien vaaliminen

1980-luvulla nousi huoli koiraroduissa esiintyvistä perinnöllisistä sairauksista sekä sukusiitosasteen noususta. Kennelliitto otti käyttöönsä 1980-luvun puolivälissä Perinnöllisten vikojen ja sairauksien vastustamisohjelman (PEVISA), joka sekä yleisellä että rotukohtaisella tasolla ohjaa koirien terveysjalostusta. Rotukohtaisissa jalostuksen tavoiteohjelmissä seurataan rotujen terveyttä, luonnetta, käyttöominaisuuksia sekä populaation koirien jalostuskäyttöä ja jälkeläismääriä. Rotujen monimuotoisuuden tilasta on 2000-luvulla tehty tutkimuksia DNA-tekniikkaa hyödyntäen. Perinnöllisten tautien ja vikojen yleistymistä on vastustettu myös geenitestein.

Geenipankkiin valittavat koirat

Geenipankkiin valitaan sellaisia kandidaatturoksia, joiden perimää on hyödyllistä käyttää koirakannan perimän elvyttämiseen, jos tarve niin vaatii. Tavoitteena on valita 25-30 urosta kustakin rodusta ja kerätä niistä siemennestettä pakastettavaksi noin 15-30 siemennysannosta.

Urosten tulee olla kliinisesti terveitä, ja niille tehdään myös seulontatutkimukset rotutyypillisten perinnöllisten ongelmien varalta. Saman rodun eri urosten tulee olla mahdollisimman erisukuisia muihin valittuihin uroksiin sekä myös nykyiseen narttupopulaatioon nähden. Uroksien viiden polven perusteella laskettu sukusiitosaste ei saa ylittää 6.25 %. Kennelliitto ja rotujärjestöt tekevät urosvalinnat yhteistyössä.

Tärkein tehtävä geenivarojen hoidossa on huolehtia nykyisestä koirakannastamme, tehdä päätöksiä koirien hyvinvoinnin puolesta.